

Finanční účetnictví veřejného sektoru

Účetnictví a účtování ■ Účtování příspěvkových organizací

Účtování obcí, měst a krajů ■ Účtování pro sestavení výkazů za Českou republiku

Konsolidace účetních výkazů ■ Výkaznictví

Finanční účetnictví veřejného sektoru

Účetnictví a účtování ■ Účtování příspěvkových organizací
Účtování obcí, měst a krajů ■ Účtování pro sestavení výkazů za Českou republiku
Konsolidace účetních výkazů ■ Výkaznictví

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.*

Edice Účetnictví a daně

Ing. Miroslav Máče, CSc., Ph.D.

Finanční účetnictví veřejného sektoru

Vydala GRADA Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
tel.: 234 264 401, fax 234 264 400
www.grada.cz
jako svou 3781. publikaci

Realizace obálky Vojtěch Kočí
Foto na obálce depositphotos.com
Sazba Jan Šístek
Odpovědná redaktorka Ing. Michaela Průšová
Počet stran 608
První vydání, Praha 2018
Vytiskla tiskárna PBTisk s.r.o., Příbram

© GRADA Publishing, a.s., 2018

ISBN 978-80-271-2385-8 (pdf)
ISBN 978-80-271-2002-4 (print)

Obsah

Úvodem	7
Účetnictví	19
1 Základy účetnictví	20
2 Pokročilé účetnictví	39
Účtování obecně	61
1 Účetní toky	62
2 Finanční účty	63
3 Zúčtovací vztahy	67
4 Náklady a výnosy	73
5 Zásoby	76
6 Dlouhodobý majetek	83
7 Účetní převody	89
8 Akruální koncept a časové rozlišení	98
9 Podrozvahové účty	102
České účetní standardy	105
1 Náklady a zásoby	107
2 Dlouhodobý nehmotný majetek a dlouhodobý hmotný majetek	110
3 Transfery	121
4 Odpisování dlouhodobého majetku	132
5 Vlastní zdroje	138
6 Cizí majetek	146
7 Daň z přidané hodnoty v rámci ekonomické činnosti	147
Mezinárodní účetní standardy	159
1 Zachování majetkové podstaty	161
2 Oceňování dlouhodobých aktiv	169
3 Efektivní úroková míra	177
4 Odložená daň	182
Všeobecné uznávané účetní zásady	185
1 Všeobecně uznávané účetní zásady GAAP	186
2 Principy účtování v GAAPu	187
Účtování příspěvkových organizací	195
1 Investiční činnost	198
2 Provozní činnost	234

3	Financování	267
4	Fondy	275
5	Rozpočtová skladba	284
Účtování obcí, měst a krajů		289
1	Provozní činnost	290
2	Investiční činnost	302
3	Finanční činnost	309
4	Změny majetku a pohledávek	368
5	Daně	385
Účtování pro potřeby státu		397
1	Vybrané účty pro konsolidaci	398
2	Účtování provozní činnosti	409
3	Účtování investiční činnosti	418
4	Účtování finanční činnosti	425
5	Změny majetku a pohledávek	468
6	Daně	477
Konsolidace ve veřejné správě		487
1	Konsolidace územních samosprávných celků	488
2	Přecenění a goodwill	491
3	Postupná konsolidace a dekonsolidace	496
4	Vyloučení vzájemných vztahů	503
5	Konsolidované výkazy ÚSC	521
Účetní výkazy		537
1	Výkazy a sestavy	538
2	Rozvaha	539
3	Výkaz zisku a ztráty	550
4	Přehled o změnách vlastního kapitálu	558
5	Přehled o peněžních tocích	560
6	Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu	565
Literatura		600
Rejstřík		601

Úvodem

Poté, co jsem se před šesti lety seznámil s knihou Miroslava Máčeho „Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu“, požádal jsem ho, aby knihu aktualizoval a pozměnil tak, aby odrážela nejen nově vydané předpisy v oblasti účetnictví, ale i vývoj v metodické oblasti firmy Gordic. Tato žádost byla vyslyšena a došlo k novému vydání této knihy.

Nesporným přínosem knihy je její srozumitelnost. Firma Gordic vydává své metodické příručky pro uživatele svých programových produktů. Příručky jsou určeny pokročilým uživatelům, tudíž nejde o základní učební text vhodný pro začátečníky a mírně pokročilé. Úlohu úvodu do studia metodických příruček firmy Gordic může plnit tato publikace. Publikace je napsána tak, aby se nezakládala na zákonu o účetnictví, vyhlášce 410/2009 Sb. a účetních standardech, nýbrž nutila čtenáře k samostatnému pochopení podstaty účetnictví a zejména účtování. Nejde v ní jen o přiblížení účetní metodiky firmy Gordic veřejnosti, ale zejména o učebnici zahrnující celou problematiku účetnictví veřejného sektoru

Aby kniha byla potřebná pro praxi, musí obsahovat příklady účtování. Jde o metodickou pomoc, kterou nabízí i firma Gordic. Proto jsem přijal s povděkem více než 360 stran komentovaných příkladů na účtování pro různé vybrané účetní jednotky.

Poněkud zvláštní účetnictví je účetnictví pro potřeby státu (účetnictví veřejného sektoru). Jedná se zejména o tvorbu „Pomocného analytického přehledu“ pro potřeby Eurostatu. Jde o problematiku, specifickou, která umožňuje tvorbu konsolidačních výkazů státu v Centralizovaném systému účetních informací státu. V budoucích letech před námi stojí problém konsolidace účetních výkazů na úrovni města a krajů. Přestože konkrétní pravidla konsolidace nejsou zveřejněna, autor se snaží vysvětlit obecná pravidla konsolidace na četných příkladech.

Firma Gordic soustavně seznamuje své klienty s metodickými postupy. Proto je v knize uveden plný algoritmus sestavení všech účetních výkazů na základě účetní osnovy firmy GORDIC. Neznám literaturu, která by tyto algoritmy s vysvětlením výpočtů předkládala.

Na závěr bych chtěl ocenit snahu autora přiblížit problematiku účetnictví ve veřejném sektoru široké veřejnosti čtivou formou oproštěnou od doslovné citace právních textů, která začátečníky více zmate, než jim pomůže k samostatné činnosti v oblasti účetnictví.

Ing. Jaromír Řezáč
generální ředitel firmy Gordic

Každá řádná kniha účetnictví musí začít účtovou osnovou.

V našem případě tomu nemůže být jinak.

<i>Směrná účtová osnova</i>	
<i>Číslo a název syntetického účtu, popř. účtové třídy</i>	<i>U...ÚSC P.....PO O...OSS</i>
Účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek	
Účtová skupina 01 – Dlouhodobý nehmotný majetek	
012 – Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje (072)	Ú–P–O
013 – Software (073)	Ú–P–O
014 – Ocenitelná práva (074)	Ú–P–O
015 – Povolenky na emise a preferenční limity	Ú–P–O
018 – Drobný dlouhodobý nehmotný majetek (078)	Ú–P–O
019 – Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek (079)	Ú–P–O
Účtová skupina 02 – Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný	
021 – Stavby (081,163)	Ú–P–O
022 – Samostatné movité věci a soubory movitých věcí (082,164)	Ú–P–O
025 – Pěstitelské celky trvalých porostů (085,165)	Ú–P–O
028 – Drobný dlouhodobý hmotný majetek (088,166)	Ú–P–O
029 – Ostatní dlouhodobý hmotný majetek (089,167)	Ú–P–O
Účtová skupina 03 – Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný	
031 – Pozemky (161)	Ú–P–O
032 – Kulturní předměty (162)	Ú–P–O
035 – Dlouhodobý nehmotný majetek určený k prodeji	U–P–O
036 – Dlouhodobý hmotný majetek určený k prodeji	U–P–O
Účtová skupina 04 – Nedokončený a pořizovaný dlouhodobý majetek	
041 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	Ú–P–O
042 – Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek (168)	Ú–P–O
043 – Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek (177)	Ú– – O
Účtová skupina 05 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek	
051 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	Ú–P–O
052 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	Ú–P–O
053 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek	Ú– – O
Účtová skupina 06 – Dlouhodobý finanční majetek	
061 – Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem (171)	Ú–P–O
062 – Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem (172)	Ú–P–O
063 – Dluhové cenné papíry držené do splatnosti (173)	Ú–P–O
067 – Jiné dlouhodobé půjčky (175)	Ú– – O
068 – Termínované vklady dlouhodobé	Ú–P–O
069 – Ostatní dlouhodobý finanční majetek (176)	Ú–P–O
Účtová skupina 07 – Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku	
072 – Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje (012)	Ú–P–O
073 – Oprávky k software (013)	Ú–P–O
074 – Oprávky k ocenitelným právům (014)	Ú–P–O
078 – Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku (018)	Ú–P–O
079 – Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku	Ú–P–O

<i>Směrná účtová osnova</i>	
<i>Číslo a název syntetického účtu, popř. účtové třídy</i>	<i>U...ÚSC P.....PO O...OSS</i>
Účtová skupina 08 – Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku	
081 – Oprávky ke stavbám (021)	Ú–P–O
082 – Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí (022)	Ú–P–O
085 – Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů (025)	Ú–P–O
088 – Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku (028)	Ú–P–O
089 – Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku (029)	Ú–P–O
Účtová třída 1 – Zásoby a opravné položky	
Účtová skupina 11 – Materiál	
111 – Pořízení materiálu	Ú–P–O
112 – Materiál na skladě (181)	Ú–P–O
119 – Materiál na cestě	Ú–P–O
Účtová skupina 12 – Zásoby vlastní výroby	
121 – Nedokončená výroba (182)	Ú–P–O
122 – Polotovary vlastní výroby (183)	Ú–P–O
123 – Výrobky (184)	Ú–P–O
Účtová skupina 13 – Zboží	
131 – Pořízení zboží	Ú–P–O
132 – Zboží na skladě (185)	Ú–P–O
138 – Zboží na cestě	Ú–P–O
139 – Ostatní zásoby (186)	Ú–P–O
Účtová skupina 14 – Opravné položky k dlouhodobým pohledávkám	
142 – Opravné položky k poskytnutým návratným fin. výpomocem dlouhodobým (462)	Ú–P–O
144 – Opravné položky k dlouhodobým pohledávkám z postoupených úvěrů (464)	Ú–P–O
146 – Opravné položky k dlouhodobým pohledávkám z ručení (466)	Ú–P–O
149 – Opravné položky k ostatním dlouhodobým pohledávkám (469)	Ú–P–O
Účtová skupina 15 – Opravné položky k dlouhodobému nehmotného majetku	
151 – Opravné položky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje (012)	Ú–P–O
152 – Opravné položky k software (013)	Ú–P–O
153 – Opravné položky k ocenitelným právům (014)	Ú–P–O
154 – Opravné položky k povolenkám na emise a preferenčním limitům (015)	Ú–P–O
156 – Opravné položky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku (019)	Ú–P–O
157 – Opravné položky k nedokončenému dlouhodobému nehmotnému majetku (041)	Ú–P–O
Účtová skupina 16 – Opravné položky k dlouhodobému hmotnému majetku	
161 – Opravné položky k pozemkům (031)	Ú–P–O
162 – Opravné položky ke kulturním předmětům (032)	Ú–P–O
163 – Opravné položky ke stavbám (021)	Ú–P–O
164 – Opravné položky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí (022)	Ú–P–O
165 – Opravné položky k pěstitelským celkům trvalých porostů (025)	Ú–P–O
167 – Opravné položky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku (029)	Ú–P–O
168 – Opravné položky k nedokončenému dlouhodobému hmotnému majetku (042)	Ú–P–O
Účtová skupina 17 – Opravné položky k dlouhodobému finančnímu majetku	
171 – Opravné položky k majetkovým účastem v osobách s rozhodujícím vlivem (061)	Ú–P–O
172 – Opravné položky k majetkovým účastem v osobách s podstatným vlivem (062)	Ú–P–O
173 – Opravné položky k dluhovým cenným papírům drženým do splatnosti (063)	Ú–P–O

<i>Směrná účtová osnova</i>	
<i>Číslo a název syntetického účtu, popř. účtové třídy</i>	<i>U... ÚSC P....PO O...OSS</i>
175 – Opravné položky k jiným dlouhodobým půjčkám (067)	Ú--O
176 – Opravné položky k ostatnímu dlouhodobému finančnímu majetku (069)	Ú-P-O
177 – Opravné položky k pořizovanému dlouhodobému finančnímu majetku (043)	Ú--O
Účtová skupina 18 – Opravné položky k zásobám	
181 – Opravné položky k materiálu (112)	Ú-P-O
182 – Opravné položky k nedokončené výrobě (121)	Ú-P-O
183 – Opravné položky k polotovarům vlastní výroby (122)	Ú-P-O
184 – Opravné položky k výrobkům (123)	Ú-P-O
185 – Opravné položky ke zboží (132)	Ú-P-O
186 – Opravné položky k ostatním zásobám (139)	Ú-P-O
Účtová skupina 19 – Opravné položky k pohledávkám	
191 – Opravné položky ke směnkám k inkasu (312)	Ú-P-O
192 – Opravné položky k jiným pohledávkám z hlavní činnosti (315)	Ú--O
193 – Opravné položky k poskytnutým návratným fin. výpomocem krátkodobým (316)	Ú-P-O
194 – Opravné položky k odběratelům (311)	Ú-P-O
195 – Opravné položky ke krátkodobým pohledávkám z postoupených úvěrů (317)	Ú--O
196 – Opravné položky k pohledávkám ze správy daní (319)	Ú--O
198 – Opravné položky ke krátkodobým pohledávkám z ručení (315)	Ú--O
199 – Opravné položky k ostatním krátkodobým pohledávkám (315)	Ú-P-O
Účtová třída 2 – Účty rozpočtového hospodaření, krátkodobý finanční majetek a krátkodobé úvěry a půjčky	
Účtová skupina 22 – Bankovní účty org. složek státu a běžné účty st. fondů	
222 – Příjmový účet organizačních složek státu	--O
223 – Zvláštní výdajový účet	Ú--O
224 – Běžné účty státních fondů	
225 – Běžné účty fondů organizačních složek státu	--O
227 – Účty hospodaření státního rozpočtu	
Účtová skupina 23 – Bankovní účty územních samosprávných celků	
231 – Základní běžný účet územních samosprávných celků	Ú--
236 – Běžné účty fondů územních samosprávných celků (419)	Ú--
Účtová skupina 24 – Ostatní bankovní účty	
241 – Běžný účet	Ú-P-O
243 – Běžný účet FKSP	P-O
244 – Termínované vklady krátkodobé	Ú-P-O
245 – Jiné běžné účty (419)	Ú-P-O
247 – Účty státních finančních aktiv	--O
248 – Účty řízení likvidity státní pokladny a státního dluhu	--O
249 – Účty pro sdílení daní a pro dělenou správu	--O
Účtová skupina 25 – Krátkodobý finanční majetek	
251 – Majetkové cenné papíry k obchodování	Ú--O
253 – Dluhové cenné papíry k obchodování	Ú--O
256 – Jiné cenné papíry	Ú--O
Účtová skupina 26 – Peníze	
261 – Pokladna	Ú-P-O

<i>Směrná účtová osnova</i>	
<i>Číslo a název syntetického účtu, popř. účtové třídy</i>	<i>U...ÚSC P....PO O...OSS</i>
262 – Peníze na cestě	Ú–P–O
263 – Ceniny	Ú–P–O
Účtová skupina 28 – Krátkodobé úvěry a půjčky	
281 – Krátkodobé úvěry	Ú–P–O
282 – Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)	Ú– – O
283 – Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů	Ú– – O
289 – Jiné krátkodobé půjčky	Ú–P–O
Účtová třída 3 – Zúčtovací vztahy	
Účtová skupina 31 – Krátkodobé pohledávky	
311 – Odběratelé (194)	Ú–P–O
312 – Směnky k inkasu	Ú– – O
313 – Pohledávky za eskontované cenné papíry	Ú– – O
314 – Krátkodobé poskytnuté zálohy	Ú–P–O
315 – Jiné pohledávky z hlavní činnosti	Ú–P–O
316 – Poskytnuté návratné finanční výpomoci krátkodobé	Ú–P–O
317 – Krátkodobé pohledávky z postoupených úvěrů (195)	Ú– – O
319 – Pohledávky z přerozdělovaných daní	Ú– – O
Účtová skupina 32 – Krátkodobé závazky	
321 – Dodavatelé	Ú–P–O
322 – Směnky k úhradě	Ú– – O
323 – Závazky z dávek sociálního zabezpečení	– – O
324 – Krátkodobé přijaté zálohy	Ú–P–O
325 – Závazky z dělené správy	Ú– – O
326 – Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	Ú–P–O
Účtová skupina 33 – Zúčtování se zaměstnanci a institucemi	
331 – Zaměstnanci	Ú–P–O
333 – Jiné závazky vůči zaměstnancům	Ú–P–O
335 – Pohledávky za zaměstnanci	Ú–P–O
336 – Sociální zabezpečení	Ú–P–O
337 – Zdravotní pojištění	Ú–P–O
338 – Důchodové spoření	Ú–P–O
Účtová skupina 34 – Zúčtování daní, dotací a ostatní zúčtování	
341 – Daň z příjmů	Ú–P–O
342 – Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžní plnění	Ú–P–O
343 – Daň z přidané hodnoty	Ú–P–O
344 – Pohledávky za osobami mimo vybrané vládní instituce	Ú–P–O
345 – Závazky k osobám mimo vybrané vládní instituce	Ú–P–O
346 – Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi	Ú–P–O
347 – Závazky k vybraným ústředním vládním institucím	Ú–P–O
348 – Pohledávky za vybranými místními vládními institucemi	Ú–P–O
349 – Závazky k vybraným místním vládním institucím	Ú–P–O
Účtová skupina 35 – Pohledávky a závazky ze správy daní	
351 – Přijaté zálohy daní	Ú–P–
352 – Pohledávky ze správy daní	Ú–P–O

<i>Směrná účtová osnova</i>	
<i>Číslo a název syntetického účtu, popř. účtové třídy</i>	<i>U...ÚSC P....PO O...OSS</i>
353 – Přeplatky na daních	–O
354 – Závazky z vratek nepřímých daní	–O
355 – Zúčtování z přerozdělování daní	–O
356 – Pohledávky z exekuce a ostatního nakládání s cizím majetkem	–O
357 – Závazky z exekuce a ostatního nakládání s cizím majetkem	–O
358 – Ostatní pohledávky ze správy daní	–O
359 – Ostatní závazky ze správy daní	–O
Účtová skupina 36 – Pohledávky a závazky z ručení a finančních operací	
361 – Krátkodobé pohledávky z ručení (198)	Ú--O
362 – Krátkodobé závazky z ručení	Ú--O
363 – Pevné termínové operace a opce	Ú--O
364 – Závazky z neukončených finančních operací	--O
365 – Pohledávky z finančního zajištění	Ú--O
366 – Závazky z finančního zajištění	Ú--O
367 – Pohledávky z vydaných dluhopisů	Ú--O
368 – Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů	Ú--O
369 – Pohledávky z neukončených finančních operací	–O
Účtová skupina 37 – Jiné krátkodobé pohledávky a závazky	
373 – Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery	Ú–P–O
374 – Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	Ú–P–O
375 – Krátkodobé zprostředkování transferů	Ú--O
377 – Ostatní krátkodobé pohledávky (199)	Ú–P–O
378 – Ostatní krátkodobé závazky	Ú–P–O
Účtová skupina 38 – Účty příštích období a dohadné účty	Ú--O
381 – Náklady příštích období	Ú–P–O
383 – Výdaje příštích období	Ú–P–O
384 – Výnosy příštích období	Ú–P–O
385 – Příjmy příštích období	Ú–P–O
388 – Dohadné účty aktivní	Ú–P–O
389 – Dohadné účty pasivní	Ú–P–O
Účtová skupina 39 – Vnitřní zúčtování a vyrovnávací účty	
395 – Vnitřní zúčtování	Ú–P–O
Účtová třída 4 – Jmění, fondy, výsledek hospodaření, rezervy, dlouhodobé závazky a pohledávky, závěrečné účty a zvláštní zúčtování	
Účtová skupina 40 – Jmění účetní jednotky a upravující položky	
401 – Jmění účetní jednotky	Ú–P–O
402 – Fond privatizace	--O
403 – Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	Ú–P–O
404 – Agregované příjmy a výdaje předcházejících účetních období	--O
405 – Kurzové rozdíly	Ú–P–O
406 – Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody	Ú–P–O
407 – Jiné oceňovací rozdíly	Ú–P–O
408 – Opravy předcházejících účetních období	Ú–P–O

<i>Směrná účtová osnova</i>	
<i>Číslo a název syntetického účtu, popř. účtové třídy</i>	<i>U...ÚSC P.....PO O...OSS</i>
Účtová skupina 41 – Fondy účetní jednotky	
411 – Fond odměn	– P –
412 – Fond kulturních a sociálních potřeb	– P – O
413 – Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření	– P – O
414 – Rezervní fond z ostatních titulů	– P – O
416 – Fond reprodukce majetku, investiční fond	– P –
419 – Ostatní fondy	Ú – –
Účtová skupina 43 – Výsledky hospodaření	
431 – Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	Ú – P – O
432 – Výsledek hospodaření předcházejících účetních období	Ú – P – O
Účtová skupina 44 – Rezervy	
441 – Rezervy	Ú – P – O
Účtová skupina 45 – Dlouhodobé závazky	
451 – Dlouhodobé úvěry	Ú – P – O
452 – Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	Ú – P – O
453 – Dlouhodobé závazky z vydaných dluhopisů	Ú – – O
455 – Dlouhodobé přijaté zálohy	Ú – P – O
456 – Dlouhodobé závazky z ručení	Ú – – O
457 – Dlouhodobé směnky k úhradě	Ú – – O
459 – Ostatní dlouhodobé závazky	Ú – P – O
Účtová skupina 46 – Dlouhodobé pohledávky	
462 – Poskytnuté návratné finanční výpomoci dlouhodobé (142)	Ú – P – O
464 – Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů (144)	Ú – P – O
465 – Dlouhodobé poskytnuté zálohy	Ú – P – O
466 – Dlouhodobé pohledávky z ručení (146)	Ú – P – O
469 – Ostatní dlouhodobé pohledávky (149)	Ú – P – O
Účtová skupina 46 – Dlouhodobé pohledávky	
471 – Dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery	Ú – P – O
472 – Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	Ú – P – O
475 – Dlouhodobé zprostředkování transferů	– O
Účtová skupina 49 – Závěrkové účty a zvláštní zúčtování	
491 – Počáteční účet rozvažný	Ú – P – O
492 – Konečný účet rozvažný	Ú – P – O
493 – Výsledek hospodaření běžného účetního období	Ú – P – O
499 – Zúčtování na základě zvláštních předpisů	
Účtová třída 5 – Náklady	
Účtová skupina 50 – Spotřebované nákupy	Ú – P – O
501 – Spotřeba materiálu	Ú – P – O
502 – Spotřeba energie	Ú – P – O
503 – Spotřeba jiných neskladovatelných dodávek	Ú – P – O
504 – Prodané zboží	Ú – P – O
506 – Aktivace dlouhodobého majetku	Ú – P – O
507 – Aktivace oběžného majetku	Ú – P – O
508 – Změna stavu zásob vlastní výroby	Ú – P – O

<i>Směrná účtová osnova</i>	
<i>Číslo a název syntetického účtu, popř. účtové třídy</i>	<i>U... ÚSC P....PO O...OSS</i>
Účtová skupina 51 – Služby	
511 – Opravy a udržování	Ú–P–O
512 – Cestovné	Ú–P–O
513 – Náklady na reprezentaci	Ú–P–O
516 – Aktivace vnitroorganizačních služeb	Ú–P–O
518 – Ostatní služby	Ú–P–O
Účtová skupina 52 – Osobní náklady	
521 – Mzdové náklady	Ú–P–O
524 – Zákonné sociální pojištění	Ú–P–O
525 – Jiné sociální pojištění	Ú–P–O
527 – Zákonné sociální náklady	Ú–P–O
528 – Jiné sociální náklady	Ú–P–O
Účtová skupina 53 – Daně a poplatky	
531 – Daň silniční	Ú–P–O
532 – Daň z nemovitostí	Ú–P–O
538 – Jiné daně a poplatky	Ú–P–O
539 – Vratky nepřímých daní	-- O
Účtová skupina 54 – Ostatní náklady	
541 – Smluvní pokuty a úroky z prodlení	Ú–P–O
542 – Jiné pokuty a penále	Ú–P–O
543 – Dary	Ú–P–O
544 – Prodaný materiál	Ú–P–O
547 – Manka a škody	Ú–P–O
548 – Tvorba fondů	Ú–P–O
549 – Ostatní náklady z činnosti	Ú–P–O
Účtová skupina 55 – Odpisy, rezervy a opravné položky	
551 – Odpisy dlouhodobého majetku	Ú–P–O
552 – Prodaný dlouhodobý nehmotný majetek	Ú–P–O
553 – Prodaný dlouhodobý hmotný majetek	Ú–P–O
554 – Prodané pozemky	Ú–P–O
555 – Tvorba a zúčtování rezerv	Ú–P–O
556 – Tvorba a zúčtování opravných položek	Ú–P–O
557 – Náklady z odepsaných pohledávek	Ú–P–O
558 – Náklady z drobného dlouhodobého majetku	Ú–P–O
Účtová skupina 56 – Finanční náklady	
561 – Prodané cenné papíry a podíly	Ú–P–O
562 – Úroky	Ú–P–O
563 – Kurzové ztráty	Ú–P–O
564 – Náklady z přecenění reálnou hodnotou	Ú–P–O
569 – Ostatní finanční náklady	Ú–P–O
Účtová skupina 57 – Náklady na transfery	
571 – Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery	– P–O
572 – Náklady vybraných místních vládních institucí na transfery	Ú–P–

<i>Směrná účtová osnova</i>	
<i>Číslo a název syntetického účtu, popř. účtové třídy</i>	<i>U...ÚSC P....PO O...OSS</i>
575 – Náklady vybraných ústředních vládních institucí na předfinancování transferů	–O
Účtová skupina 58 – Náklady ze sdílených daní	
581 – Náklady ze sdílené daně z příjmů fyzických osob	--O
582 – Náklady ze sdílené daně z příjmů právnických osob	--O
584 – Náklady ze sdílené daně z přidané hodnoty	--O
585 – Náklady ze sdílených spotřebních daní	--O
586 – Náklady z ostatních sdílených daní a poplatků	--O
Účtová skupina 59 – Daň z příjmů	
591 – Daň z příjmů	Ú–P–O
595 – Dodatečné odvody daně z příjmů	Ú–P–O
Účtová třída 6 – Výnosy	
Účtová skupina 60 – Výnosy z vlastních výkonů a zboží	
601 – Výnosy z prodeje vlastních výrobků	Ú–P–O
602 – Výnosy z prodeje služeb	Ú–P–O
603 – Výnosy z pronájmu	Ú–P–O
604 – Výnosy z prodaného zboží	Ú–P–O
605 – Výnosy ze správních poplatků	Ú--O
606 – Výnosy z místních poplatků	Ú--
607 – Výnosy ze soudních poplatků	--O
609 – Jiné výnosy z vlastních výkonů	Ú–P–O
Účtová skupina 63 – Výnosy z daní a poplatků	
631 – Výnosy z daně z příjmů fyzických osob	Ú--O
632 – Výnosy z daně z příjmů právnických osob	Ú--O
633 – Výnosy ze sociálního pojištění	Ú--O
634 – Výnosy z daně z přidané hodnoty	Ú--O
635 – Výnosy ze spotřebních daní	Ú--O
636 – Výnosy z majetkových daní	Ú--O
637 – Výnosy z energetických daní	Ú--O
638 – Výnosy z daně silniční	
639 – Výnosy z ostatních daní a poplatků	Ú–P–O
Účtová skupina 64 – Ostatní výnosy	
641 – Smluvní pokuty a úroky z prodlení	Ú–P–O
642 – Jiné pokuty a penále	Ú–P–O
643 – Výnosy z vyřazených pohledávek	Ú–P–O
644 – Výnosy z prodeje materiálu	Ú–P–O
645 – Výnosy z prodeje dlouhodobého nehmotného majetku	Ú–P–O
646 – Výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku kromě pozemků	Ú–P–O
647 – Výnosy z prodeje pozemků	Ú–P–O
648 – Čerpání fondů	Ú–P–O
649 – Ostatní výnosy z činnosti	Ú–P–O
Účtová skupina 66 – Finanční výnosy	
661 – Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů	Ú--O
662 – Úroky	Ú–P–O
663 – Kurzové zisky	Ú–P–O

<i>Směrná účtová osnova</i>	
<i>Číslo a název syntetického účtu, popř. účtové třídy</i>	<i>U... ÚSC P....PO O...OSS</i>
664 – Výnosy z přecenění reálnou hodnotou	Ú–P–O
665 – Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	Ú– – O
669 – Ostatní finanční výnosy	Ú–P–O
Účtová skupina 67 – Výnosy z transferů	
671 – Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů	–P–O
672 – Výnosy vybraných místních vládních institucí z předfinancování transferů	Ú–P–
675 – Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů	–O
Účtová skupina 68 – Výnosy ze sdílených daní	
681 – Výnosy ze sdílené daně z příjmů fyzických osob	Ú–
682 – Výnosy ze sdílené daně z příjmů právnických osob	– – O
684 – Výnosy ze sdílené daně z přidané hodnoty	– – O
685 – Výnosy ze sdílených spotřebních daní	– – O
686 – Výnosy ze sdílených majetkových daní	– – O
688 – Výnosy z ostatních sdílených daní a poplatků	– – O
Účtová třída 7 – Vnitroorganizační úč. obsah těchto účtových tříd si určí sama účetní jednotka	
Účtová třída 8 – Vnitroorganizační úč. obsah těchto účtových tříd si určí sama účetní jednotka	
Účtová třída 9 – Podrozvahové účty	
Účtová skupina 90 – Majetek účetní jednotky	
901 – Jiný drobný dlouhodobý nehmotný majetek	
902 – Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek	Ú–P–O
905 – Vyřazené pohledávky	Ú–P–O
906 – Vyřazené závazky	Ú–P–O
909 – Ostatní majetek	Ú–P–O
Účtová skupina 91 – Krátkodobé podmíněné pohledávky a krátkodobé podmíněné závazky z transferů	
911 – Krátkodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů	
912 – Krátkodobé podmíněné závazky z předfinancování transferů	Ú–P–O
913 – Krátkodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů	Ú–P–O
914 – Ostatní krátkodobé podmíněné pohledávky z transferů	Ú–P–O
915 – Ostatní krátkodobé podmíněné závazky z transferů	Ú–P–O
916 – Ostatní krátkodobé závazky z transferů	Ú–P–O
Účtová skupina 92 – Podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou	
921 – Krátkodobé podmíněné pohl. z důvodu úplatného užívání majetku jinou osobou	
922 – Dlouhodobé podmíněné pohl. z důvodu úplatného užívání majetku jinou osobou	Ú–P–O
923 – Krátkodobé podm. pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou na základě smlouvy o výpůjčce	Ú–P–O
924 – Dlouhodobé podm. pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou na základě smlouvy o výpůjčce	Ú–P–O
925 – Krátkodobé podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou z jiných důvodů	Ú–P–O
926 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou z jiných důvodů	Ú–P–O
Účtová skupina 93, 94 a 95 – Další podmíněné pohl. a ostatní podmíněná aktiva	Ú–P–O
931 – Krátkodobé podmíněné pohledávky ze smluv o prodeji dlouhodobého majetku	

<i>Směrná účtová osnova</i>	
<i>Číslo a název syntetického účtu, popř. účtové třídy</i>	<i>U...ÚSC P....PO O...OSS</i>
932 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze smluv o prodeji dlouhodobého majetku	Ú–P–O
933 – Krátkodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv	Ú–P–O
934 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv	Ú–P–O
939 – Krátkodobé podmíněné pohledávky ze sdílených daní	Ú–P–O
941 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze sdílených daní	Ú–P–O
942 – Krátkodobé podmíněné pohledávky ze vztahu k jiným zdrojům	Ú–P–O
943 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze vztahu k jiným zdrojům	Ú–P–O
944 – Krátkodobé podmíněné úhrady pohledávek z přijatých zajištění	Ú–P–O
945 – Dlouhodobé podmíněné úhrady pohledávek z přijatých zajištění	Ú–P–O
947 – Krátkodobé podmíněné pohledávky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	Ú–P–O
948 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	Ú–P–O
Účtová skupina 95 – Dlouhodobé podmíněné pohl. z transferů a dlouhodobé podmíněné závazky z transferů	
951 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů	Ú–P–O
952 – Dlouhodobé podmíněné závazky z předfinancování transferů	Ú–P–O
953 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů	Ú–P–O
954 – Dlouhodobé podmíněné závazky ze zahraničních transferů	Ú–P–O
955 – Ostatní dlouhodobé podmíněné pohledávky z transferů	Ú–P–O
956 – Ostatní dlouhodobé podmíněné závazky z transferů	Ú–P–O
Účtová skupina 96 – Podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku	
961 – Krátkodobé podmíněné závazky z z operativního leasingu	Ú–P–O
962 – Dlouhodobé podmíněné závazky z operativního leasingu	Ú–P–O
963 – Krátkodobé podmíněné závazky z finančního leasingu	Ú–P–O
964 – Dlouhodobé podmíněné závazky z finančního leasingu	
965 – Krátkodobé podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku na základě smlouvy o výpůjčce	Ú–P–O
966 – Dlouhodobé podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku na základě smlouvy o výpůjčce	Ú–P–O
967 – Krátkodobé podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku nebo jeho převzetí z jiných důvodů	Ú–P–O
968 – Dlouhodobé podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku nebo jeho převzetí z jiných důvodů	Ú–P–O
Účtová skupina 97 a 98 – Další podmíněné závazky a ostatní podmíněná pasiva	
971 – Krátkodobé podmíněné závazky ze smluv o pořízení dlouhodobého majetku	
972 – Dlouhodobé podmíněné závazky ze smluv o pořízení dlouhodobého majetku	Ú–P–O
973 – Krátkodobé podmíněné závazky z jiných smluv	Ú–P–O
974 – Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv	Ú–P–O
975 – Krátkodobé podmíněné závazky z přijatého kolaterálu	Ú–P–O
976 – Dlouhodobé podmíněné závazky z přijatého kolaterálu	Ú–P–O
978 – Krátkodobé podmíněné závazky vyplývající z právních předpisů a další činnosti moci zákonodárné, výkonné nebo soudní	Ú–P–O
979 – Dlouhodobé podmíněné závazky vyplývající z právních předpisů a další činnosti moci zákonodárné, výkonné nebo soudní	Ú–P–O

<i>Směrná účtová osnova</i>	
<i>Číslo a název syntetického účtu, popř. účtové třídy</i>	<i>U...ÚSC P.....PO O...OSS</i>
981 – Krátkodobé podmíněné závazky z poskytnutých garancí jednorázových	Ú–P–O
982 – Dlouhodobé podmíněné závazky z poskytnutých garancí jednorázových	Ú–P–O
983 – Krátkodobé podmíněné závazky z poskytnutých garancí ostatních	Ú–P–O
984 – Dlouhodobé podmíněné závazky z poskytnutých garancí ostatních	Ú–P–O
985 – Krátkodobé podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	Ú–P–O
986 – Dlouh. podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	Ú–P–O
Účtová skupina 99 – Ostatní podmíněná aktiva a ostatní podmíněná pasiva a vyrovnávací účty	
991 – Ostatní krátkodobá podmíněná aktiva	Ú–P–O
992 – Ostatní dlouhodobá podmíněná aktiva	Ú–P–O
993 – Ostatní krátkodobá podmíněná pasiva	Ú–P–O
994 – Ostatní dlouhodobá podmíněná pasiva	Ú–P–O
999 – Vyrovnávací účet k podrozvahovým účtům	Ú–P–O

Účetnictví

1 Základy účetnictví

Klasická teorie účetnictví je víceméně zobecněným popisem poznatků z praxe shrnutých v zákoně o účetnictví, vyhláškách k zákonu a účetních standardech. Vychází ze zdravého „selského“ rozumu, začíná, ale i končí výkazem „rozvaha“ doplněným výkazem zisku a ztráty. Její vývoj je patrný z historie účetnictví. Výklad základů účetnictví je nejlépe pochopit ze srozumitelných a přístupných knih např. prof. Kovanicové¹.

Tato kapitola je úvodem do klasické teorie účetnictví.

1.1 Bilanční princip

Klasická teorie účetnictví je postavena tak, aby naplnila hlavní úkol účetnictví. Podávat v peněžním vyjádření pravidelné **informace**, z nichž získáme věrný obraz o:

- a) **majetkové situaci podniku**: v jakých konkrétních druzích je majetek vázán a jak je oceněn, nakolik opotřeben atd.,
- b) o **zdrojích, z nichž byl majetek pořízen**: o výši vlastních a cizích zdrojů a jejich podrobné struktuře, o krátkodobých a dlouhodobých dlužích, o výši rezerv na případná budoucí rizika a ztráty apod.,
- c) o **finanční situaci podniku**: jakého zisku podnik dosáhl v daném roce a jak ho rozdělit (popř. jak velkou ztrátu vykázal a zda a jak ji uhradit), tj. o **výnosnosti**. Zda je podnik schopen hradit své sluhy v čas, zda se nejedná o platební neschopnost, tj. o **likviditě**.

Účetnictví nemá uspokojovat jen potřeby finančního řízení, ale souběžně plní řadu funkcí, zejména:

- a) funkci registrační (záznamní), jíž se rozumí vedení soustavných zápisů o účetních jevech,
- b) je důkazním prostředkem při vedení sporů, zejména při ochraně a uznání práv vyplývajících ze vztahů mezi věřitelem a dlužníkem,
- c) je podkladem pro vyměření základní daňové povinnosti (daně z příjmu) a pro prokázání závazků a nároků vůči finančnímu úřadu z titulu nepřímých daní (daň z přidané hodnoty, spotřební daně).

Aby účetnictví plnilo výše uvedené funkce, musí účetnictví **posuzovat majetek** bez výjimky ze dvou hledisek:

1. z hlediska konkrétních majetkových položek, tj. v jakých formách je majetek vázán (může být např. ve formě peněz, materiálu, budov, přístrojů, cenných papírů apod.),
2. z hlediska původu majetku, tj. z jakých zdrojů jsme majetek získali: zda to byly cizí zdroje (majetek jsme pořídili na dluh), nebo zda jsme pořídili majetek „ze svého“, tedy z vlastních zdrojů.

Dvojjediné nazírání na majetek je vyjádřením skutečnosti, že každá položka majetku, s níž podnik hospodaří, musel být financován z určitého zdroje. Tento pohled umožňuje zavést „vlastnictví“ jako důležitý atribut majetku.

---

¹ Kovanicová,D, Kovanic,P.: Poklady skryté v účetnictví, díl 1. Polygon, Praha 1995.